

|| śrīmad vālmīki rāmāyaṇam ||  
|| sundara kāṇḍam sargam 37 ||

|                                                                                                  |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| maṇim dattvā tataḥ sītā hanūmantamathābravīt  <br>abhijñānamabhijñātametadrāmasya tattvataḥ      | 1  |
| maṇim tu dṛṣṭvā rāmo vai trayāṇāṁ saṁsmariṣyati  <br>vīro jananyā mama ca rājño daśarathasya ca  | 2  |
| sa bhūyastvaṁ samutsāhe codito harisattama  <br>asminkāryasamārambhe pracintaya yaduttaram       | 3  |
| tvasminkāryaniryoge pramāṇaṁ harisattama  <br>tasya cintaya yo yatno duḥkhakṣayakaro bhavet      | 4  |
| sa tatheti pratijñāya mārutirbhīmavikramaḥ  <br>śirasāvandya vaidehīm gamanāyopacakrame          | 5  |
| jñātvā samprasthitaṁ devī vānaraṁ mārutātmajam  <br>bāṣpagadgadayā vācā maithilī vākyamabravīt   | 6  |
| kuśalaṁ hanumanbrūyāḥ sahitaḥ rāmalakṣmaṇau  <br>sugrīvaṁ ca sahāmātyaṁ vṛddhānsarvāmśca vānarān | 7  |
| yathā ca sa mahābāhurmaṁ tārayati rāghavaḥ  <br>asmādduḥkhāmbusaṁrodhāttvaṁ samādhātumarhasi     | 8  |
| jīvantīm mām yathā rāmaḥ sambhāvayati kīrtimān  <br>tattvayā hanumanvācyāṁ vācā dharmamavāpnuhi  | 9  |
| nityamutsāhayuktāśca vācaḥ śrutvā mayeritāḥ  <br>vardhiṣyate dāśaratheḥ pauraṣaṁ madavāptaye     | 10 |
| matsandēśayutā vācastvattaḥ śrutvaiva rāghavaḥ  <br>parākramavidhiṁ vīro vidhivatsaṁvidhāsyati   | 11 |
| sītāyāstadvacaḥ śrutvā hanumānmārutātmajaḥ  <br>śirasyaṅjalimādhāya vākyamuttaramabravīt         | 12 |
| kṣiprameṣyati kākutstho haryṛkṣapraravarairvṛtaḥ  <br>yaste yudhi vijityārīṇśokaṁ vyapanayiṣyati | 13 |

na hi paśyāmi martyeṣu nāmareṣvasureṣu vā |  
yastasya vamato bāṇānsthātumutsahate'grataḥ || 14 ||

apyarkamapi parjanyamapi vaivasvataṁ yamam |  
sa hi soḍhuṁ raṇe śaktastavahetorviśeṣataḥ || 15 ||

sa hi sāgaraparyantāṁ mahīṁ śāsītumīhate |  
tvannimitto hi rāmasya jayo janakanandini || 16 ||

tasya tadvacanaṁ śrutvā samyaksatyāṁ subhāṣitam |  
jānakī bahu mene'tha vacanaṁ cedamabravīt || 17 ||

tatastaṁ prasthitaṁ sītā vīkṣamāṇā punaḥ punaḥ |  
bhartuḥ snehānvitaṁ vākyaṁ sauhārdādanumānayat || 18 ||

yadi vā manyase vīra vasaikāhamarindama |  
kasmimścitsamvṛte deśe viśrāntaḥ śvo gamiṣyasi || 19 ||

mama cedalpabhāgyāyāḥ sāmniidhyāttava vīryavān |  
asya śokasya mahato muhūrtāṁ mokṣaṇaṁ bhavet || 20 ||

gate hi hariśārdūla punarāgamanāya tu |  
prāṇānāmapi sandeho mama syānnātra saṁśayaḥ || 21 ||

tavādarśanaḥ śoko bhūyo mām paritāpayet |  
duḥkhādduḥkhaparāmrṣṭāṁ dīpayanniva vānara || 22 ||

ayaṁ ca vīra sandehastiṣṭhātīva mamāgrataḥ |  
sumahāṁstvatsahāyeṣu haryṛkṣeṣu harīśvara || 23 ||

kathaṁ nu khalu duṣpāraṁ tariṣyanti mahodadhim |  
tāni haryṛkṣasainyāni tau vā naravarātmajau || 24 ||

trayāṇāmeva bhūtānāṁ sāgarasyeha laṅghane |  
śaktiḥ syādvainateyasya tava vā mārutasya vā || 25 ||

tadasminkāryaniryoge vīraivaṁ duratikrame |  
kiṁ paśyasi samādhānaṁ tvaṁ hi kāryavidāṁ varaḥ || 26 ||

kāmamasya tvamevaikaḥ kāryasya parisādhane |  
paryāptaḥ paravīraghna yaśasyaste balodayaḥ || 27 ||

balaiḥ samagrairyadi mām rāvaṇaṁ jitya saṁyuge |

|                                                                                                    |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| vijayī svapuram yāyāttattu me syādyāśaskaram                                                       | 28 |
| balaistu saṅkulām kṛtvā laṅkāṁ parabalārdanaḥ  <br>mām nayedyadi kākutsthastattasya sadṛśam bhavet | 29 |
| tadyathā tasya vikrāntamanurūpaṁ mahātmanaḥ  <br>bhavedāhava śūryasya tathā tvamupapādaya          | 30 |
| tadarthopahitaṁ vākyam sahitaṁ hetusaṁhitam  <br>niśamya hanumāñśeṣaṁ vākyamuttaramabravīt         | 31 |
| devi haryṛkṣasainyānāmīśvaraḥ plavatām varaḥ  <br>sugrīvaḥ sattvasampannastavārthe kṛtaniścayaḥ    | 32 |
| sa vānarasahasrāṇām koṭibhirabhisamvṛtaḥ  <br>kṣiprameṣyati vaidehi rākṣasānām nibarhaṇaḥ          | 33 |
| tasya vikramasampannāḥ sattvavanto mahābalāḥ  <br>manaḥsaṅkalpasampātā nideśe harayaḥ sthitāḥ      | 34 |
| yeṣāṁ nopari nādhastānna tiryaksajjate gatiḥ  <br>na ca karmasu sīdanti mahatsvamitatejasāḥ        | 35 |
| asakṛttairmahotsahaiḥ sasāgaradharādharā  <br>pradakṣiṇīkṛtā bhūmirvāyumaṅgānusāribhiḥ             | 36 |
| madviśiṣṭāśca tulyāśca santi tatra vanaukasāḥ  <br>mattaḥ pratyavaraḥ kaścinnāsti sugrīvasaṁnidhau | 37 |
| ahaṁ tāvadiha prāptaḥ kiṁ punaste mahābalāḥ  <br>na hi prakṛṣṭāḥ preṣyante preṣyante hītare janāḥ  | 38 |
| tadalam paritāpena devi śoko vyapaitu te  <br>ekotpātena te laṅkāmeṣyanti hariyūthapāḥ             | 39 |
| mama pṛṣṭhagatau tau ca candrasūryāvivoditau  <br>tvatsakāśaṁ mahāsattvau nṛsiṁhāvāgamiṣyataḥ      | 40 |
| tau hi vīrau naravarau sahitaḥ rāmalakṣmaṇau  <br>āgamyā nagarīm laṅkāṁ sāyakairvidhamiṣyataḥ      | 41 |
| sagaṇaṁ rāvaṇaṁ hatvā rāghavo raghunandanaḥ  <br>tvāmādāya varārohe svapuram pratiyāsyati          | 42 |

tadāśvasihi bhadraṁ te bhava tvaṁ kālakāṅkṣiṇī |  
nacirāddrakṣyase rāmaṁ prajvajantamivānilam | | 43 | |

nihate rākṣasendre ca saputrāmātyabāndhave |  
tvaṁ sameṣyasi rāmeṇa śaśāṅkeneva rohiṇī | | 44 | |

kṣipraṁ tvaṁ devi śokasya pāraṁ yāsyasi maithili |  
rāvaṇaṁ caiva rāmeṇa nihataṁ drakṣyase'cirāt | | 45 | |

evamāśvasya vaidehīm hanūmānmārutātmajaḥ |  
gamanāya matiṁ kṛtvā vaidehīm punarabravīt | | 46 | |

tamarighnaṁ kṛtātmānaṁ kṣipraṁ drakṣyasi rāghavam |  
lakṣmaṇaṁ ca dhanuṣpāṇiṁ laṅkādvāramupasthitam | | 47 | |

nakhadaṁṣṭrāyudhānvīrānsimhaśārdūlavikramān |  
vānarānvāraṇendrābhānkṣipraṁ drakṣyasi saṅgatān | | 48 | |

śailāmbudanikāśānāṁ laṅkāmalayasānuṣu |  
nardatāṁ kapimukhyānāmārye yūthānyanekaśaḥ | | 49 | |

sa tu marmaṇi ghoreṇa tāḍito manmatheṣuṇā |  
na śarma labhate rāmaḥ simhārdita iva dvipaḥ | | 50 | |

mā rudo devi śokena mā bhūtte manaso'priyam |  
śacīva pathyā śakreṇa bhartrā nāthavati hyasi | | 51 | |

rāmādvīṣiṣṭaḥ ko'nyo'sti kaścitsaumitriṇā samaḥ |  
agnimārutakalpau tau bhrātarau tava saṁśrayau | | 52 | |

nāsmiṁściraṁ vatsyasi devi deśe  
rakṣogaṇairadhyuṣito'tiraudre |  
na te cirādāgamaṇaṁ priyasya  
kṣamasva matsaṅgamakālamātram | | 53 | |

|| iti sundara kāṇḍaṁ sargam 37 ||